

JOAN A. RIERA

L'electorat eivissenc manté un percentatge molt elevat de vot conservador. On més població autòctona hi ha (l'Eivissa rural), més vots obté el PP i, en canvi, els barris amb més immigració són fidels a l'esquerra.

El triomf de l'olivera pitiusa

Les illes pitiuses d'Eivissa i Formentera, el feu conservador més fidel de les Balears, han girat a l'esquerra per primera vegada després de quaranta anys de dictadura i vint de democràcia en les darreres eleccions del 13 de juny.

"**A** mi, em fa l'efecte que, fins i tot quan seré a la tomba, alçaré una mà, diré 'votau-me!', i la gent em continuarà votant". Així de confiat inaugurava el candidat del PP a la reelecció com a president del Consell Insular de les Pitiüses, Antoni Marí Calbet, la campanya electoral que l'havia de dur a una sonada... derrota. I és que per primera vegada en més de seixanta anys el conjunt de les Pitiüses ha optat per l'esquerra.

Pilar Costa Serra, advocadessa de trenta-dos anys i políticament independent, és des del dia 13 de juny d'enguany la nova presidenta d'unes illes que, malgrat la derrota del PP, continuen conservant un gran component dretà. En realitat, el Pacte Progressista (una coalició formada per tota l'esquerra pitiusa: PSOE, els Verds, EU, ENE-PSM i ERC) de Pilar Costa pràcticament va empatar amb el PP en nombre de vots a l'illa d'Eivissa, fins i tot amb un

lleuger avantatge del PP. Va ser el diputat decisiu que elegí l'illa de Formentera —que va ser per a l'esquerra— que va desfer l'empat d'Eivissa i que va deixar el PP amb sis diputats al Consell Insular, contra els set de l'esquerra.

El PP, a més del Consell, també va perdre l'Ajuntament de la ciutat d'Eivissa (per 68 vots) i el de Formentera. A la resta de municipis, la disminució de sufragis del PP també va ser important.

Què va passar el 13 de juny per-

què el bastió més conservador de les Balears giràs a l'esquerra? Tots els analistes de les illes coincideixen a considerar que el fet no és degut a una única circumstància, sinó a un conjunt, a cavall d'una accelerada descomposició interna del Partit Popular i d'una progressiva unificació de les forces d'esquerra fins a arribar a la candidatura unitària: el Pacte Progressista, un fet insòlit en la història política pitiusa. Com a tercer factor decisiu també s'ha d'assenyalar "l'efecte Pilar Costa". La designació de la jove senadora va entusiasmar els votants, que per primera vegada en vint anys varen veure que l'esquerra oferís una cara nova i carismàtica, que transmetia frescor i dinamisme.

Crisi dins el PP pitius. Els problemes interns del PP havien començat feia temps. El cas del túnel de Sóller i els escàndols regionals no havien erosionat tant el PP pitius com les crisis d'aquest partit a Eivissa i Formentera. El nomenament del número u del Consell Insular va dur al primer enfrontament seriós. Antoni Marí Calbet, president des del 87, havia anunciat que deixava la política, i va aconseguir que el partit designàs com a successor el seu dofí polític i etern número dos: Pere Palau, un home de poc carisma i representant de l'ala més dura del PP. Una altra 'família' del partit volia de número u Enric Fajarnés, batlle d'Eivissa, més obert i moderat. La seua derrota va obrir tot de desqualificacions entre ambdós sectors. "Amb en Fajarnés seria difícil de guanyar les eleccions, però és que amb en Pere Palau ja són perdudes", afirmava un seguidor de Fajarnés per il·lustrar la imatge poc il·lusionadora d'en Palau.

Finalment, i després de pressions dels seguidors de Fajarnés, va ser la cúpula estatal del PP, amb Javier Arenas al capdavant, qui va canviar Pere Palau per un tercer: Antoni Marí Calbet mateix, que es desdèia de la renúncia promesa. Marí Calbet és considerat un valor segur i un ele-

ment integrador de tots els corrents. Però el mal ja era fet. La imatge projectada al públic durant setmanes de lluites internes als mitjans de comunicació locals ja s'havia deteriorat sense remei. Per si no fos prou, el president pitius del partit, Joan Colomar, i el seu secretari general, Manuel Alonso, dimitiren quan només faltaven dos mesos per a les eleccions "per manca de democràcia interna".

El PP, tanmateix, no solament es desintegrava per aquest flanc. A Formentera el partit sofria tot de convulsions per l'adjudicació del servei de distribució de l'aigua. L'equip de govern es va rompre, va haver-hi dimissions, el batlle tan aviat anunciava que

se n'anava com que continuava, etc. Va ser un espectacle que durà mesos. Mentrestant, situacions semblants es vivien als altres municipis, com a Sant Joan, on l'alcalde, de setanta-quatre anys, es negava a deixar el primer lloc de la llista.

I tot això ocorria mentre l'esquerra anava avançant en les negociacions per a formar una sola llista. Per bé que no faltaren disputes internes, i més d'una vegada les converses varen ser a prop de rompre's, el Pacte Progressista se signava el 22 de març. Ara ja no hi hauria cinc candidatures d'esquerra a cada circumscripció, sinó una de sola.

Però les adversitats del Partit Popular duraren fins a la campanya electoral. Cinc dies abans del 13-J esclatà l'escàndol dels vots argentins a Formentera. Segons que es va saber, el PP havia inscrit al cens electoral de l'illa més de cent emigrants argentins que, o bé no havien vingut mai a les Pitiüses, o bé no sabien res de Formentera, i que malgrat això podrien votar decisivament sobre el futur de les illes, perquè aquest centenar de vots representava un percentatge molt elevat dels 4.000 electors que podien triar el diputat formenterer, que alhora era determinant per a decidir la majoria del Parlament balear. Tot

L'escàndol dels vots argentins a Formentera és un altre dels factors clau del daltabaix electoral del PP a l'illa menor de les Pitiüses.

Pilar Costa esclata d'alegria en conèixer la victòria del Pacte. La designació de la jove senadora va conduir un sector important de l'electorat cap a l'esquerra.

JOAN A. RIERA

Així ha perdut el PP

MOISÈS COPA

12 agost 98.- Ruptura de la dreta a l'Ajuntament de Formentera. El Grup Independent de Formentera (GIF) trenca la coalició amb el PP, amb qui governava conjuntament la corporació municipal, per l'adjudicació del servei d'aigües. Després, la crisi esclata dins el PP formenterer, que viu dimissions de regidors i tot de conflictes. L'Ajuntament queda gairebé paralytitzat durant mesos.

12 d'octubre 98. El vice-president del Consell Insular, Pere Palau, està disposat a ser el número u del PP a les pròximes eleccions.

10 novembre 98. L'Ajuntament de Sant Josep (PP) aprova, per sorpresa, el polèmic camp de golf de Cala d'Hort, rebutjat per la majoria de la societat i principal batalla ecologista de les Pitiüses.

26 novembre 98. El batlle d'Eivissa, Enric Fajarnés, anuncia que també aspira a ser el número u del PP al Consell Insular i disputa així el lloc a Pere Palau.

27 novembre 98. El PP elegeix Pere Palau com a successor de Marí Calbet (que ja ha confirmat la seua retirada de la política) per al 13-J. La designació de Palau satisfà l'esquerra, que el considera més fàcil de vèncer que no pas Fajarnés. El batlle adverteix que no es tornarà a presentar a l'Ajuntament i que tampoc no vol ser el número dos de Palau.

22 gener 99. Els ecologistes del GEN-GOB Eivissa fan sortir al carrer 11.000 persones (el 15% de la població illenca) en una manifestació històrica per exigir "No més destrucció" i per rebutjar, sobretot, el camp de golf de Cala d'Hort. Només el PP no s'hi va afegir.

31 gener 99. Fracassa un intent dels seguidors de Fajarnés d'invalidar la candidatura de Pere Palau. Aquesta ala del partit explica a Javier Arenas que Palau no té el carisma suficient per a guanyar les elec-

Trobada del Pacte Progressista. La confecció de les llistes unitàries als ajuntaments i al Consell Insular pitiús va costar disset mesos de reunions.

cions contra una coalició d'esqueres.

8 de febrer 99. El PP estatal es reuneix amb la cúpula pitiüsa del partit i acorda, com a solució de compromís, d'anul·lar la candidatura de Palau i tornar a presentar Antoni Marí Calbet, que posa com a única condició que Fajarnés torni a presentar-se com a batlle de la ciutat.

25 febrer 99. Fajarnés anuncia, després d'un període d'indecisions, que es tornarà a presentar a la reelecció (havia assegurat reiteradament que no hi tornaria).

22 març 99. L'esquerra aconsegueix de tancar el Pacte Progressista després de disset mesos de difícils converses. De primer es tanca l'acord sobre l'Ajuntament d'Eivissa i, pocs dies després, sobre el Consell Insular. A Formentera, s'havia signat el pacte molt abans. Pilar Costa serà la cap de llista del Pacte Progressista.

1 abril 99. Dimiteix el president insular del PP pitiús, Joan Colomar, i el seu secretari general, "per manca

de democràcia interna al partit". Nou període de convulsió interna.

30 abril 99. Noves crisis del PP a Formentera i al municipi de Sant Joan, on esclaten disputes per la confecció de llistes. A Sant Joan el batlle Vicent Guasch (setanta-quatre anys) es nega a ser rellevat del primer lloc. A Formentera canvien precipitadament el número u i hi posen Joan Ferrer, que no sol viure a Formentera.

10 juny 99. Esclata l'escàndol dels vots argentins de Formentera. El Pacte denuncia que el PP ha inscrit al cens electoral de l'illa més de cent residents argentins que no tenen cap relació amb Formentera. La polèmica marcarà el tram final de la campanya i darà lloc a acusacions de tupinada.

13 juny 99. El Partit Popular perd les eleccions i Pilar Costa esdevé la nova presidenta del Consell Insular. Xicu Tarrés, del Pacte, derrota Enric Fajarnés. Formentera ha desfet l'empat a sis consellers/diputats de l'illa d'Eivissa i ha donat la victòria a l'esquerra. **J. Ll. F.**

MOISES COPA

Antoni Marí Calbet I, en segon terme, Pere Palau. Les picabaralles internes entre els diversos sectors del PP van deteriorar molt la imatge pública del partit a pocs mesos de les eleccions.

això, i les disputes internes del PP formenterer, varen donar una bon avantatge al candidat progressista.

En la victòria del Pacte, hi va influir poderosament una campanya electoral basada en la moderació i en l'atractiu que despertava na Pilar Costa. L'esquerra va evitar sempre les desqualificacions insultants, el PP, en canvi, va prodigar-ne a cor què vols: "El Pacte és una *ensaladilla* en mal estat que produirà cagueta", va arribar a dir Marí Calbet, a més de la ja famosa frase de "guanyaré fins i tot dins la tomba". Eren dos estils completament distints.

El PP va arribar a contractar anuncis a les ràdios advertint del perill que per a l'economia i la integració social representava votar una candidatura "amb aparença moderada però dins la qual hi ha partits contraris a la constitució, com ERC", amb talls de veu del dirigent independentista local i d'alguns altres membres de la coalició.

El Pacte, en canvi, va evitar d'insistir en les parts més polèmiques del seu programa electoral, com l'urbanisme. Tot i que hi ha prevista l'aplicació de severes restric-

La campanya electoral del Pacte Progressista es va basar en la moderació i en l'atractiu que despertava na Pilar Costa.

cions constructores a les Pitiüses, durant la campanya a penes se'n va parlar. "Elevarem els nivells generals de protecció ambiental", es limitaven a dir els fulls de propaganda.

A l'Eivissa del 1999 s'ha capgirat el panorama polític tradicional de les Pitiüses, amb un PP que amenaçava de convertir-se en un segon PRI mexicà. Però, és que ha estat tot producte d'un desgast del PP i de la unió de l'esquerra, o hi ha hagut també factors socials?

Una societat que canvia. L'estructura social pitiüsa ha canviat,

i molt, aquests darrers vint anys. Una gran massa d'immigrants peninsulars, alguns més integrats que no uns altres, ha fet que avui la població s'hi reparteixi de la manera següent, si fa no fa: 40% de nadius, 50% de peninsulars i descendents seus, i 10% d'estrangers. Això ha ajudat a fer que el PP perdi pes.

"L'eivissenc és genèticament de dretes", proclamava en un debat radiofònic l'ex-diputat del PP Enrique Ramón Fajarnés. I, certament, sigui per ADN, sigui per les raons que sigui, el mapa polític eivissenc fa veure que on més població autòctona hi ha, més vots obté el PP. El 13 de juny hi hagué taules electorals de l'Eivissa rural on el PP va obtenir 300 vots contra 45 del Pacte Progressista. En canvi, els barris amb més immigració són fidels a l'esquerra. És per això que el PP i el Pacte quedaren virtualment empatats a la circumscripció autonòmica d'Eivissa, sis consellers a sis. Formentera —on la població autòctona és històricament d'esquerres— va donar el setè al Pacte i, per tant, va convertir Pilar Costa en presidenta del Consell Insular.

Pilar Costa: "Hem obert una nova etapa"

La nova presidenta del Consell Insular, Pilar Costa, considera que hi ha tres factors fonamentals que expliquen el canvi polític de les Pitiüses del 13-J: "De l'un costat, la unió dels cinc partits d'esqueres, que va aconseguir de motivar molta gent que abans no votava i que ara ho ha fet perquè ha vist que hi havia possibilitats reals de guanyar. D'una altra, no hem d'oblidar el gran desgast del PP durant aquests darrers mesos; les disputes internes els han estat molt perjudicials; finalment, l'escàndol dels vots argentins de Formentera va ser determinant".

Pilar Costa afirma que la fórmula de la unió de les esquerres ha aportat vots extra i ha permès d'aprofitar al màxim totes les forces i mitjans dels partits. En les eleccions al Senat del 1995 Costa ja va guanyar l'escó de les Pitiüses al capdavant d'una llista unitària progressista semblant al Pacte actual: "Allò va ser la primera passa i va demostrar que la unitat de les forces d'esqueres era viable". "Amb aquesta mena d'acords hem obert una nova etapa en què els ciutadans donen suport a una nova forma d'entesa entre els partits", assegura.

El PP, precisament, pronostica tot

Pilar Costa, en el Consell Insular: "La unitat de les forces d'esquerra és viable."

de baralles internes dins el Pacte pels desacords que, segons els conservadors, hi haurà entre PSOE, els Verds, EU, ENE-PSM i ERC. De fet, Antoni Marí Calbet deia que el Pacte era una "gàbia de grills", una "ensaladilla" i un "front popular". Però na Pilar Costa afirma que allò que passa és que el PP no està acostumat al diàleg. "De fet, ells són un sol partit i no s'entenen, perquè han tengut tres presidents autonòmics en una sola legislatura. Avui, en canvi,

molts de governs d'Europa són formats per coalicions variades i plurals, perquè també la societat és variada i plural", afirma.

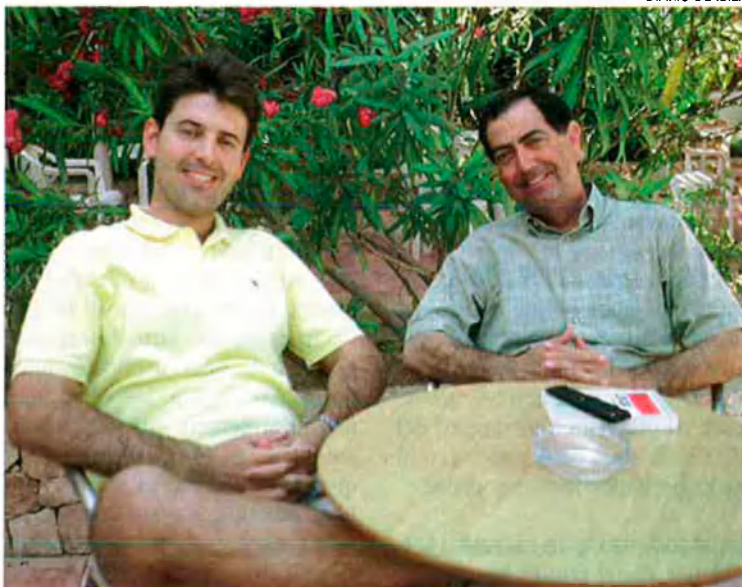
Mentrestant, el PP pitiús manté un gran silenci després de la desfeta del 13-J. El seu president insular, Josep Joan Cardona, afirmava fa poc al *Diario de Ibiza* que les divergències internes d'aquests darrers mesos han fet que el PP no merequés la confiança de la majoria", encara que, matisava, la baixada no havia estat tan gran com semblava. "Haurem de prendre'n nota i rectificar allò que faci falta", afegia.

El PP pitiús celebrarà, l'octubre o el novembre, el seu congrés insular i llavors serà el moment de marcar el nou rumb del partit.

Pel seu costat, Antoni Marí Calbet no ha tengut inconvenient a afirmar a *Última Hora-Ibiza* que una gran part de la culpa de la seua derrota, l'ha tenguda el PP de Formentera: "Hem tengut molts de problemes. No fa falta ser tan llest per a adonar-s'en. Allà, no hi funciona el PP, no hi tenim la gent que fa falta, i s'han comès errors. Això es paga".

Pel candidat derrotat, no és que els altres hagin guanyat les eleccions, sinó que ells les han perdudes. **J. Ll. F.**

Santiago Ferrer, nou diputat per Formentera, i el nou alcalde d'aquesta illa, Isidor Torres, ambdós, de la Coordinador d'Organitzacions Progressistes. Formentera ha estat la clau de la nova majoria d'esqueres al Consell Insular corresponent.

DIARIO DE IBIZA

Tenint en compte totes aquestes circumstàncies, molta gent opina que el Pacte ha guanyat, però sense arrasar. Simplement, s'han sumat els vots que hi havia dispersos i hi ha hagut una lleugera baixada del PP, tal volta no tan gran com s'esperava. Però, al mateix temps, hi ha un element que fa pensar que el Pacte pot durar anys: la diferència de vots necessària per a rompre l'empat 6-6 a Eivissa és tan gran que només s'aconseguirà si l'esquerra fa una gestió realment pèssima. I, a més a més, sembla difícil que Formentera perdi el seu tradicional diputat d'esqueres.

Joan Lluís Ferrer